

Magnetogram ni lektoriran!

MAGNETOGRAM DODATNE OBRAZLOŽITVE PREDSEDNIKA VLADE JANEZA JANŠE K PREDLOGU ZA IMENOVANJE MINISTRA BREZ LISTNICE, ODGOVORNEGA ZA USKLAJEVANJE IN SPREMLJANJE STRATEGIJE RAZVOJA SLOVENIJE

Ljubljana, 20. december 2005

Spoštovani gospod predsedujoči, spoštovani poslanke in poslanci.

Dovolite mi, da v nekaj minutah na kratko dodatno obrazložim svoj predlog, da ta visoki zbor imenuje doktor Jožeta Pavlič Damjana za ministra brez listnice, ki bo v okviru vlade vodil službo vlade za razvoj in koordiniral realizacijo strategije razvoja Slovenije. S to obrazložitvijo bi vsaj z nekaj stavki rad posegel v globlje razloge, zaradi katerih je danes ta točka na dnevnem redu. Ti globlji razlogi pa seveda segajo ali pa sodijo v širši prostor, kamor tudi Slovenija spada in kjer so spremembe stalnica. Sredi devetdesetih let prejšnjega stoletja se je tudi v Evropi, na stari celini prevladalo prepričanje, da so posledice globalizacije tolikšne, da bodo prinesle velike spremembe in da se je potrebno nanje intenzivno pripravljati tudi tam, kjer je desetletja veljalo, da so trendi vseskozi pozitivni, da se nič pomembnega ne zgodi, kolikor se stvari ne dogajajo istočasno tudi v Evropi in da noben napredek Evropske unije praktično ne more zaobiti.

Prevladalo je prepričanje, da sprememba prihaja, da so nezadržne in je samo od nas samih oziroma od Evrope odvisno ali se bo skušala neuspešno pred temi spremembami zaščititi ali pa se jim bo skušala prilagoditi in v spremenjenih okoliščinah ohraniti svoje prednosti. Rezultat teh razmišljanj je bila potem leta 2000 sprejeta lizbonska strategija in lizbonska strategija je na načelni ravni v veliki meri ustrezno odgovorila na vprašanje kaj je potrebno v Evropi storiti, da bomo ohranili dovolj visoko stopnjo konkurenčnosti, ki omogoča socialno državo, državo blaginje in vse tisto, kar temelji na realnem gospodarskem razvoju. Sprejeta strategija v okviru Evropske unije leta 2000 o pripravah Evrope na prihodnost, je v veliki meri zaobšla celo nekatere članice Evropske unije, kaj šele večino kandidatk. Že je bila tudi Slovenija med tistimi kandidatkami za članstvo v Evropski uniji, ki se je leta 2000 ta strategija ni niti približno dotaknila. Bila je deležna nekaj ciničnih komentarjev nekaterih starost slovenske ekonomije, češ spet neka strategija, ki jo bomo kmalu pozabili, razen kroga mlajših ekonomistov v temu dokumentu nihče ni posvečal dovolj pozornosti. Kljub temu, da je ta dokument izzval številne spremembe v tistih državah članicah Evropske unije, ki so te izzive globalizacije vzele resno in tisti so danes leta 2005 precej daleč, ne govorijo toliko o reformah, ampak govorijo o rezultatih teh reform in o tem kaj je treba še narediti, da bodo ti rezultati še boljši. Kot že rečeno, se v zvezi s to spremembo, tem dojetjem potrebnosti sprememb v Sloveniji, tam med leti 2000-2002 ni dogajalo nič posebnega. Bilo je prepričanje, da to za nas ni pomembno in šele potem, ko smo kot takratna opozicija predlagali predsedniku države po volitvah leta 2002, pogovor o prihodnosti Slovenije oziroma konvencijo o prihodnosti Slovenije po vzoru evropske konvencije o ustavi, so se

stvari nekoliko zganile. Predsednik države je prisluhnil našim pobudam, začel organizirati te razgovore in tudi takratna vlada je potem začela pripravljati dokument, ki je danes veljavno sprejet, sprejet v tem mandatu in se imenuje "Strategija razvoja Slovenije". Že priprava tega dokumenta je spodbudila nekatere konkretne aktivnosti že v prejšnjem mandatu, ki so, če že ne do praktičnih premikov, vodile do širjenja zavesti, da moramo tudi v Sloveniji nekaj narediti za to, da čez nekaj let ali pa čez polovico desetletja ne bomo zaostali za adekvatnimi odgovori na izzive globalizacije, ki prihajajo. Počasi je tudi pri nas začelo prevladovati prepričanje, da ni mogoče z nobenimi intervencionističnimi ukrepi, z nobeno administracijo, z nobenimi zaporami, z nobenimi restrikcijami, carinskimi ali kakšnimi drugimi ukrepi in braniki, zagotoviti konkurenčnost v panogah, ker isti predmet nekje drugje na svetu, ki je komunikacijsko vsestransko povezan, proizvaja za desetkrat nižjo ceno.

Odgovor na vprašanje, kaj storiti v teh razmerah je pač eden sam. Treba je proizvajati, treba si je organizirati za to, da se bodo proizvajale stvari z večjo dodano vrednostjo tako, da bomo konkurenčni tudi v spremenjenih pogojih. Na podlagi tega prodiranja tega spoznanja se je tudi slovensko, ne bom rekel toliko gospodarstvo, ki se je tega moram reči bolj zavedalo, ker je bilo vsak dan vpeto v te trende, ampak tudi slovensko upravljanje z državo začelo spuščati na realna tla. Nova vlada je v tem mandatu dokončala delo na strategiji razvoja Slovenije. Sredi tega je bila ta strategija sprejeta, razumeli smo, da z široko podporo, ker po tej razpravi, ki je bila organizirana na različnih nivojih ni bilo nobenih konceptualnih resnejših pripomb niti s strani parlamentarnih strank niti s strani partnerjev v okviru ekonomsko socialnega sveta. Dokument je bil pozdravljen kot nekaj kar Slovenija potrebuje in kar je na nivoju, na ravni trendov v Evropski uniji kamor smo v tem času vstopili. Strategijo je vlado potem dodatno razdelala v obliki okvira gospodarskih in socialnih reform. Ta je bil sprejet na začetku letošnje jeseni. Ta dokument vsebuje dve vrsti ukrepov. V prvi sklop sodijo tisti ukrepi, ki se deloma že izvajajo ali pa, ki so vsaj nekateri bili že v normativnem smislu pripravljani in sprejeti, potrebna je še ponekod realizacija v praksi in tudi tisti ukrepi, ki zadevajo zgolj neko reorganizacijo ne brez nekaj večjih premikov v realnih sektorjih. V drugi sklop tega okvira ukrepov gospodarskih in socialnih reform pa seveda sodijo ukrepi, ki zahtevajo korenitejše spremembe in večino teh ukrepov sodi v polje socialnega dialoga, zato je ta del ukrepov slovenska vlada sprejela kot pogajalsko izhodišče za sklenitev socialnega sporazuma za naslednje srednjeročno obdobje. Žal smo že na samem začetku naleteli na apriorno zavračanje tega del prej preden so se dejansko pogajanja začela kar je, če ne drugega poslabšalo ozračje, ki je seveda tudi pomembno za to, da se takšni ukrepi izvedejo tako, da bomo kompletni učinki doseženi.

Skratka. Sedaj smo v Sloveniji v fazi, ko je potrebno tisti del ukrepov, ki so praktično nesporni in ne sodijo vsaj v pretežni meri tudi ne v polje socialnega dialoga pospešeno izvajati deloma to že delamo, deloma je ponekod tudi v tem sklopu pač potrebna reorganizacija znotraj upravljanja z državo. Za drugi del ukrepov so potrebni še nekateri dodatni izračuni, potrebno je dobiti simulirane učinke iz modelov, ki deloma obstajajo, deloma jih še pripravljamo. In tukaj bo šlo za postopno graditev zgradbe v smislu postopnega predlaganja potrebnih zakonskih in drugih aktov, večino ključnih bo prišlo na vaše mize. V tretjem in četrtem tromesečju naslednjega leta tako in na vsakem od teh bo opravljena posebna razprava. Zato pa, da bo ta aktivnost usklajena, pa

potrebujemo koordinacijo tudi na vladni ravni. Primerjalno zgodovinsko gledano smo nekje tam, kot smo bili, potem ko je Slovenija začela pogajanja o vstopu v Evropsko unijo, tudi takrat je bila potrebna posebna vladna služba, ki je koordinirala ukrepe med različnimi ministrstvi in drugimi deli administracije zato, da je Slovenija v realnem času harmonizirala tisti del zakonodaje, ki ga je bilo potrebno harmonizirati pred vstopom v Evropsko unijo in da je seveda tudi uspešno izpeljala pogajanja. Približno enako se nameravamo zdaj organizirati, ko gre za uresničevanje strategije razvoja Slovenije oziroma okvira gospodarskih in socialnih reform. Načelo vladne službe, ki je že ustanovljena za spremljanje in usklajevanje izvajanja strategije razvoja Slovenije predlagam tako, kot je bil včasih na čelu službe vlade za evropske zadeve tudi zdaj minister brez listnice, ki bo seveda član vlade in ki bo usklajeval izvajanje teh ukrepov, tudi pripravo teh ukrepov. Na nek način dobivamo točko, s katere bo možno ne samo koordinirati te ukrepe, ampak imeti v vsakem trenutku tudi preglede nad tem kako stvari potekajo in usklajevati posamične aktivnosti, ki jih je potrebno izvajati sočasno. To je eno od zadnjih stvari, ki jih v tem trenutku potrebujemo zato, da bomo uspešno operativno pripravljene na izvajanje strategije razvoja Slovenije, praktično kakšnih drugih večjih neznank ni več, za nami so uspešna pogajanja in dogovor o naslednji evropski finančni perspektivi, dobili smo proračunski okvir Evropske unije do leta 2013, tako da s tega vidika tukaj ni nobenih neznank, s tem je odpadla zadnja dilema, ki seveda, katere rešitev ni bila odvisna pretežno od nas. Vse ostale, ki so pred nami so v glavnem odvisne od tega, kako bomo sami znali pristopiti k realizaciji ali pa k iskanju odgovorov na izzive, ki so pred nami, koliko bomo sposobni postavljati v ospredje nek skupen interes, gre za zadeve, ki jih je enostavno v prihodnjih letih potrebno narediti. V tem trenutku, kot sem poudaril za to govornico že večkrat, lahko mi te ukrepe izvedemo brez tega, da bi se komurkoli poslabšal socialni položaj, brez tega, da bi se povečale socialne razlike, nasprotno, te socialne razlike so se povečevale doslej v okvirih kakršni so se ustvarjali do leta 2004 ali pa do leta 2005. Naš cilj je, da zdaj naredimo vse tisto kar bo omogočilo, da se poveča blaginja za vse. Kako to narediti je zelo natančno predlagano in predstavljeno v teh 70-ih ukrepih in danes s predlogom, ki ga imate na mizi, da za koordinacijo teh ukrepov na vladni ravni ustanovimo tudi posebno ministrstvo oziroma vladno službo, ki jo bo koordiniral minister brez listnice odgovoren za razvojna vprašanja, celotno sliko zaokrožujemo in po mojem mnenju postavljamo tudi v praksi te priprave na tisto točko, ki jo v tem trenutku lahko dosežemo in jo tudi potrebujemo. S to obrazložitvijo spoštovani visoki zbor še enkrat prosim za podporo za predlog, da se gospoda dr. Jožeta Pavlič Damjana imenuje za ministra brez listnice v Vladi Republike Slovenije. Hvala.